

ΠΑΝΟΣ ΖΥΓΟΥΡΗΣ - ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑΣ 9-11 (2^{ος} όροφος) ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ:210-8259140-1-FAX: 210-8259235

Προς τη Δ.Ε.Υ.Α.

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

Επί του υπ' αριθμ. πρωτ. 2263/16-06-2020 υποβληθέντος ερωτήματός σας σχετικά με το αν η πρόσληψη εμμίσθου δικηγόρου στις Δ.Ε.Υ.Α. εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ιδιωτικού τομέα ή στο πεδίο εφαρμογής του δημοσίου και ποια είναι η νόμιμη διαδικασία πρόσληψης που πρέπει να ακολουθηθεί

Η απάντηση που προσήκει κατά τη γνώμη μου είναι η κάτωθι:

1. Εφαρμοστέο Νομοθετικό Πλαίσιο

- Σύμφωνα με το **άρθρ. 1 παρ.1 του ν.1069/1980**, δηλαδή του συστατικού νόμου των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.): *«Οι Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης και Αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.) αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου της παρ. 4 του άρθρου 252 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ΚΔΚ), όπως κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3463/2006 (Α` 114) έχουν κοινωφελή και μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα και **διέπονται από τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας**, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά από άλλες ειδικές διατάξεις του*

παρόντος, του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων και του ν. 3852/2010 (Α` 87).»

- Στο **άρθρ. 42 του Κώδικα Δικηγόρων (ν. 4194/2013)** ορίζεται ότι «έμμισθος δικηγόρος είναι αυτός που προσφέρει αποκλειστικά νομικές υπηρεσίες, ως νομικός σύμβουλος ή ως δικηγόρος, σε συγκεκριμένο εντολέα, σταθερά και μόνιμα, αμειβόμενος αποκλειστικά με πάγια περιοδική αμοιβή. Ο ίδιος δικηγόρος μπορεί επίσης να αναλαμβάνει υποθέσεις από οποιονδήποτε άλλον, αμειβόμενος είτε ανά υπόθεση είτε με άλλον τρόπο.»
- Στο **άρθρ. 43 του Κώδικα Δικηγόρων** αναφορικά με την πρόσληψη εμμίσθου δικηγόρου εντοπίζεται η διάκριση σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα και ανάλογα σε ποιον τομέα εμπίπτει η εφαρμογή της πρόσληψής του ακολουθείται και διαφορετική διαδικασία. Σύμφωνα με την παρ. 1 «η πρόσληψη δικηγόρων με έμμισθη εντολή **στον ιδιωτικό τομέα γίνεται με έγγραφη σύμβαση**, που καταρτίζεται μεταξύ αυτού και του εντολέα.» Ενώ στην παρ. 2 ορίζεται ότι «η πρόσληψη δικηγόρων **στους φορείς του δημόσιου τομέα**, όπως αυτός καθορίζεται κάθε φορά με νόμο, **γίνεται με επιλογή ύστερα από προκήρυξη**, με βάση όσα παρακάτω ορίζονται, εκτός αν πρόκειται για πρόσληψη του προϊσταμένου νομικής ή δικαστικής υπηρεσίας ή νομικού συμβούλου στους φορείς αυτούς, ο οποίος προσλαμβάνεται με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του φορέα.»
- Στο **άρθρ. 14 του ν.2190/1994** σχετικά με το πεδίο εφαρμογής των προσλήψεων στο Δημόσιο, «οι πάσης φύσεως επιχειρήσεις» των ΟΤΑ εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του νόμου αυτού, πλην όμως **εξαιρούνται από τις διατάξεις του νόμου αυτού «οι παρέχοντες υπηρεσίες με έμμισθη εντολή».** («1. Στις διατάξεις των κεφαλαίων Α`, Β`

και Γ', όπως ισχύουν, υπάγονται όλοι οι φορείς του δημόσιου τομέα, όπως αυτός οριοθετείται με τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 6 του ν. 1256/1982 (ΦΕΚ 65 Α) και τις μεταγενέστερες συμπληρώσεις του, πριν από την τροποποίηση του με το άρθρο 51 του ν. 1892/1990 (ΦΕΚ 101 Α). Στον κατά τα πιο πάνω δημόσιο τομέα και για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος και μόνο υπάγονται επίσης: (...) γ. Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού και οι πάσης φύσεως επιχειρήσεις τους. (...) 2. Δεν υπάγονται στις διατάξεις των κεφαλαίων Α', Β' και Γ': (...) ιβ. Οι παρέχοντες υπηρεσίες με έμμισθη εντολή.»)

- Στο **άρθρ. 51 του ν.1892/1990** γίνεται η επανοριοθέτηση του δημοσίου τομέα. Σύμφωνα με την **παρ. 1 στοιχ. ε'** στο δημόσιο τομέα ανήκουν οι «κάθε είδους θυγατρικές εταιρείες των νομικών προσώπων που αναφέρονται στις περιπτώσεις β' και γ' αυτού του άρθρου, **εκτός από τις επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α.**», ήτοι και οι **Δ.Ε.Υ.Α.**
- Επ' αυτού το **Πολυμελές Πρωτοδικείο Πατρών** με την υπ' αριθμ. **280/2019 ad hoc απόφασή του** αναφορικά με «πρόσληψη έμμισθου Δικηγόρου από Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης» έχει δεχθεί τα κάτωθι:
«Η Δ.Ε.Υ.Α... ως δημοτική επιχείρηση ύδρευσης και αποχέτευσης αποτελεί Ν.Π.Ι.Δ. διεπόμενο από τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας, ενώ έχει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια, διαθέτοντας ίδια διοίκηση, ανεξάρτητη ταμειακή υπηρεσία και ιδιαίτερο προϋπολογισμό εσόδων και εξόδων με βάση τον οποίο γίνεται η οικονομική διαχείρισή της, καθώς και ίδια περιουσία και δικούς της πόρους. Επίσης, διαθέτει ανεξάρτητη και αυτοτελή εσωτερική οργάνωση και λειτουργία με βάση εσωτερικό κανονισμό που συντάσσεται από το όργανα διοίκησης αυτής. Εξάλλου, η ανωτέρω επιχείρηση ύδρευσης και αποχέτευσης δεν εμπίπτει

στο δημόσιο τομέα βάσει του άρθρου 14 Ν. 2190/1994 ως προς την πρόσληψη δικηγόρου με έμμισθη εντολή. Τούτο, διότι σύμφωνα με τις σχετικές ρυθμίσεις του προμνημονευθέντος άρθρου στο δημόσιο τομέα emπίπτουν οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού και οι πάσης φύσεως επιχειρήσεις τους μόνο ως προς την εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 2190/1994, ενώ από το πεδίο ισχύος του συγκεκριμένου νόμου εξαιρούνται ρητά οι παρέχοντες υπηρεσίες με έμμισθη εντολή, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και οι δικηγόροι, με αποτέλεσμα να μην τυγχάνει εφαρμογής ο συγκεκριμένος νόμος ως προς την πρόσληψη της ενάγουσας, δικηγόρου Πατρών, με σύμβαση έμμισθης εντολής στη Δ.Ε.Υ.Α... Επιπροσθέτως, στην επίδικη περίπτωση δεν εφαρμόζεται ούτε ο Ν. 4270/2014, δοθέντος ότι δεν περιλαμβάνεται στο σκοπό του συγκεκριμένου νόμου η πρόσληψη δικηγόρου με έμμισθη εντολή στις δημοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης και αποχέτευσης. Έτσι, ο δημόσιος τομέας αναφορικά με την ένδικη περίπτωση, ελλείψει ειδικότερης ρύθμισης, πρέπει να ορισθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 51 Ν. 1892/1990. Πιο συγκεκριμένα, με την τελευταία αυτή ρύθμιση ρητά εξαιρούνται από τον δημόσιο τομέα δυνάμει του άρθρου 51§1στοιχ.ε Ν. 1892/1990 οι επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α., ούτως ώστε η Δ.Ε.Υ.Α... να μην υπάγεται σ' αυτόν. Η ανωτέρω περιγραφόμενη στη διάταξη του άρθρου 43§2 Ν. 4194/2013 πρόσληψη δικηγόρου γίνεται με επιλογή ύστερα από προκήρυξη από την καθοριζόμενη στη συγκεκριμένη ρύθμιση πενταμελή επιτροπή μόνο αναφορικά με τους φορείς του δημόσιου τομέα. Αντιθέτως, η πρόσληψη δικηγόρου με έμμισθη εντολή στην εν λόγω μη υπαγόμενη στο δημόσιο τομέα επιχείρηση ύδρευσης και αποχέτευσης και με τα περιγραφόμενα στην προεκτεθείσα προκήρυξη καθήκοντα πρέπει λοιπόν να πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 43§1 Ν. 4194/2013, ήτοι με έγγραφη σύμβαση, που καταρτίζεται μεταξύ του δικηγόρου και του εντολέα. Από τα ανωτέρω

προκύπτει ότι στην υπό κρίση περίπτωση η πρόσληψη της ενάγουσας από τη Δ.Ε.Υ.Α..., προκειμένου να παρέχει σ' αυτήν τις υπηρεσίες της ως δικηγόρος δυνάμει σύμβασης εντολής ορθά έγινε βάσει του οργανισμού εσωτερικής υπηρεσίας και πιο συγκεκριμένα κατ' εφαρμογή των άρθρων 13 και 14 αυτού, με αποτέλεσμα οι προαναφερθείσες αποφάσεις των οργάνων της Δ.Ε.Υ.Α... να είναι έγκυρες. Ως εκ τούτου, είναι εσφαλμένες τόσο η υπ' αριθμόν ..-10-2017 απόφαση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου όσο και η υπ' αριθμόν ./2-2- 2018 απόφαση της προβλεπόμενης στο άρθρο 152 Ν. 3463/2006 Ειδικής Επιτροπής, με τις οποίες κρίθηκε ότι η πρόσληψη δικηγόρου με επιλογή έπρεπε να λάβει χώρα από την καθοριζόμενη στη διάταξη του άρθρου 43§2 Ν. 4194/2013 ειδική πενταμελή επιτροπή, γενομένου δεκτού ως ουσία βάσιμου του δεύτερου λόγου ακύρωσης της ένδικης αγωγής και παρελκούς της εξέτασης των λοιπών λόγων αυτής.»

2. Επί του τεθέντος ερωτήματος

Εκ του ανωτέρω νομοθετικού πλαισίου και της ad hoc αποφάσεως του ΠΠρ Πατρών συνάγεται ότι η Δ.Ε.Υ.Α. διαθέτοντας οικονομική και διοικητική αυτοτέλεια και διεπόμενη από τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας δεν εμπίπτει στους φορείς του δημοσίου τομέα. Όπως προελέχθη, με τον επαναπροσδιορισμό του δημοσίου τομέα με το άρθρ. 51 του ν. 1892/1990, οι επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α., μεταξύ των οποίων και οι Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης και Αποχέτευσης δεν ανήκουν στους φορείς του δημοσίου τομέα.

Ωστόσο, οι Δ.Ε.Υ.Α. είναι Κοινοφελείς Επιχειρήσεις των ΟΤΑ (εκτός δημοσίου τομέα) και προκειμένου να τηρηθεί η αρχή της διαφάνειας

πρέπει να δημοσιευθεί Προκήρυξη για την πλήρωση θέσης εμμίσθου δικηγόρου στην Επιχείρηση.

Εκ των ανωτέρω, παρέπεται ότι η απασχόληση/πρόσληψη δικηγόρου στην Επιχείρηση γίνεται με σύμβαση έμμισθης εντολής αορίστου χρόνου και πρέπει να προηγηθεί δημοσίευση Προκήρυξης.

Η προκήρυξη πρέπει να περιέχει το αντικείμενο της απασχόλησης του δικηγόρου, (την κατηγορία στην οποία αυτός θα ανήκει, όπως παρά Πρωτοδίκες, παρ' Εφέτες ή παρ' Αρείω Πάγω), τις τυχόν ειδικές ανάγκες του νομικού προσώπου, την έδρα και τους όρους αμοιβής και υπηρεσιακής εξέλιξης του δικηγόρου και απευθύνεται προς τα μέλη των δικηγορικών συλλόγων. Η προκήρυξη καθορίζει προθεσμία για την υποβολή των υποψηφιοτήτων, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από 30 ούτε μεγαλύτερη από 60 ημέρες από την τελευταία δημοσίευση της.

Η επιλογή θα γίνει με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιχείρησης.

Αθήνα, 29/06/2020

Ο Νομ. Σύμβουλος της Ε.Δ.Ε.Υ.Α.

Πάνος Ζυγούρης

